

ASPERGERS SYNDROM- vad betyder det?

Mia Nykopp, neuropsykolog
Barnläkarstationen Pikkujätti i
Hagalund
mia.nykopp@pikkujatti.fi

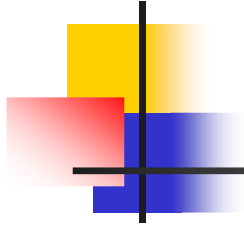

Källor:

Barnpsykiater Berit Lagerheims och Svenny Kopps föreläsningar (2001-2002)

Asperger syndrom-medikalisering eller en medicinsk entitet att tas på allvar?
Lennart von Wendt et al.; Finska Läkarsällskapets Handlingar, Årgång 166 Nr 2, 2006.

- *"I know of nobody who is purely Autistic or purely neurotypical. Even God had some Autistic moments, which is why the planets all spin"* (Jerry Newport)
- *Humans are the most illogical race, nothing they say, nothing they do, makes sense. Oh, why can't humans be logical"?* (Dianne Mear)

SIGNALER

- humöret växlar snabbt - får utbrott, "strejkar", kan rymma
- onormalt ofta i konflikter
- drar sig gärna undan, blir "osynlig", svår att få grepp om "tvål"
- kan inte strukturera en lek eller kamratrelation
- bristande stopp eller start-knapp

SIGNALER

- svårt med förändringar eller övergångar till ny sysselsättning (kris eller fastnar)
- undviker ögon – och/eller kroppskontakt
- har inte eget revir dvs. kommer för nära andra människor
- mindre barn pekar inte, större barn frågar inte eller delar inte samma upplevelser

Diagnostisering

- Kriterierna anges i ICD-10 och DSM-IV, som hjälpmedel strukturerade intervjuer eller skattningscheman för personlighetsdrag
- Framträder tydligast i 5-12 års ålder
- Samtidigt även AD/ HD-symtom hos endel
- 1989 första diagnosen i Finland, uppmärksammades mera först på senare 1990-talet

De centrala elementen i AS-kriterierna

- 1. Svårigheter i social samverkan;*
oförmåga att läsa sociala samspelet och att fungera i grupp, svårt att skapa vänskapsförhållanden, mobbning mera regel än undantag
- 2. Beroende av rutiner och ritualer,*
tvångsmässiga och invalidiserande t.ex. morgonceremoni, samlarmani,

Forts. kriterierna

---

3. *Särskilda starka intressen*; motsvarar inte det förväntade i en viss ålder, intensivt och överskuggar allt annat och monologer om ämnet karakteristisk
4. *Språk och kommunikation*; ytligt sett korrekt och lillgammalt språk, svårt med nyanser/ordens betydelser/skämt/vita lögner och förstår ofta bokstavligt

Forts. kriterierna

---

5. *Icke-verbala kommunikation*; ögonkontakten avvikande, klumpigt eller obefintligt kroppsspråk, svårt att tyda ansiktsuttryck och miner och gester

6. *Motoriken ofta klumpig*

Tilläggs svårigheter: överkänslighet för sensorisk stimuli (känsl, hörsel, syn, smak, lukt), sömns svårigheter, executive svårigheter dvs. planering och tidskänsla

Asperger flickors symtom

- Asperger flickor:pojkar = 1:4
- Gillberg (1999) flickor har samma symtom som pojkarna, men symtombilden är lite olik: inte lika mycket specialintressen, språket är inte lika "lillgammalt" och korrekt, blygare och tystare, socialt mera intresserade, men är ändå "bredvid" leken och följer med som iakttagare och vet inte hur man kan komma med i en grupp

Flickor svåra att upptäcka

- Flickornas kognitiva och språkliga förmåga kamouflerar autistiska dragen – bättre förmåga att imitera
- Flickor får mera stöd dvs. "mammade" av andra flickor (ADL-funktionerna hälften av kronologiska åldern)
- Pojkarnas reaktion är mera "rovgirigt"; intolerantare mot barn som skiljer sig från mängden

Kontrollen och förmågan att reglera beteendet minskar:

- Då det uppstår ett tomrum
- En ostrukturerad paus
- Vid starka känslor
- Oförberedda förändringar
- Vid för stora krav i förhållande till vad personen just då klarar av

De sju frågorna:

- Vad ska jag göra nu?
- Var ska jag vara?
- Vem ska jag vara med?
- Hur länge ska det hålla på?
- Vad ska sedan hända?
- Vad ska jag ha med mig?
- Varför ska jag göra det? Vad är meningen?

Tonåren

- Svårt att hitta en fungerande identitet
- Utseendet och kroppen upplevs avvikande eller outvecklad, vanlig orsak för depression
- För endel är det en period då de blir alltmer passiva
- Utredning och diagnostisering bör ske innan puberteten, att identifiera sig med ett funktionshinder är för en tonåring plågsamt

Vuxna

- Tidigare trodde man att de flesta neuropsykiatriska svårigheterna "växte bort"
- Många svårigheter förbättras med stigande ålder men hur mycket och när är individuellt
- Gemensamt för vuxna med Aspergers syndrom är att livets erfarenheter inte tycks påverka deras rutinbundenhet eller grundläggande problemen i social interaktion och kommunikation

OBS!!!

Dr Mel Levine:

- "Det som är viktigt här i livet är hur du tar till vara dina intressen och talanger, inte hur stora dina svagheter är"
- "Det finns inga perfekta hjärnor"

TACK 😊